

5 problemów związanych z przekazywaniem jednolitego pliku kontrolnego

Kierownik Grupy Wydawniczej: **Ewa Marmurska-Karpińska**

Wydawca: **Marta Grabowska-Peda**

Redaktor: **Bogdan Świąder**

ISBN: 978-83-269-5052-0

Copyright © by Wydawnictwo Wiedza i Praktyka sp. z o.o.
Warszawa 2016

Skład i łamanie: **Raster Studio**

Wydawnictwo Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

ul. Łotewska 9a, 03-918 Warszawa

tel. 22 518 29 29, faks 22 617 60 10

Niniejszy e-book chroniony jest prawem autorskim.

Przedruk materiałów bez zgody wydawcy jest zabroniony. Zakaz nie dotyczy cytowania publikacji z powołaniem się na źródło. Zaproponowane w niniejszym poradniku wskazówki, porady i interpretacje dotyczą sytuacji typowych. Ich zastosowanie w konkretnym przypadku może wymagać dodatkowych, pogłębionych konsultacji. Publikowane rozwiązania nie mogą być traktowane jako oficjalne stanowisko organów i urzędów państwowych.

W związku z powyższym redakcja nie może ponosić odpowiedzialności prawnej za zastosowanie zawartych w poradniku wskazówek, przykładów, informacji itp. do konkretnych przypadków.

5 PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z PRZEKAZYWANIEM JEDNOLITEGO PLIKU KONTROLNEGO – GOTOWE ROZWIĄZANIA

Przedsiębiorcy prowadzący księgi podatkowe komputerowo będą mieli nowe obowiązki, które są związane z przekazywaniem elektronicznych danych urzędom skarbowym. Od 1 lipca 2016 r. wejdzie w życie nowelizacja Ordynacji podatkowej, która nakłada na przedsiębiorców obowiązek udostępniania całości lub części tych ksiąg oraz dowodów księgowych za pomocą środków komunikacji elektronicznej bądź na informatycznych nośnikach danych.

Jednolity plik kontrolny to format ksiąg podatkowych oraz dowodów księgowych, w jakim podatnicy prowadzący księgi przy wykorzystaniu programów komputerowych będą obowiązani przekazywać organom podatkowym. Obowiązek ten został nałożony na podatników na podstawie nowo dodanego art. 193a Ordynacji podatkowej. Zmiany te spowodują, że będzie można w sposób automatyczny, przy wykorzystaniu odpowiednich algorytmów informatycznych, wyodrębnić niezbędne dane merytoryczne. Intencją tych rozwiązań jest wprowadzenie do systemów księgowych nowej funkcjonalności, tj. możliwości edycji ksiąg podatkowych oraz dowodów księgowych na podstawie powszechnie stosowanego w komunikacji elektronicznej standardu XML. Elektroniczne opracowywanie danych zawartych w księgach pozwoli na sprawniejsze weryfikowanie poprawności i rzetelności rozliczeń prowadzonych przez podatnika.

Minister finansów przekonuje, że analiza ksiąg podatkowych przy wykorzystaniu technik informatycznych spowoduje zmniejszenie kosztów wypełniania obowiązków podatkowych przez przedsiębiorców.

Żądanie organu podatkowego

Artykuł 193a § 1 Ordynacji podatkowej stanowi, że w przypadku prowadzenia ksiąg podatkowych przy użyciu programów komputerowych organ podatkowy może żądać przekazania całości lub części tych ksiąg oraz dowodów księgowych za pomocą środków komunikacji elektronicznej bądź na informatycznych nośnikach danych, w postaci elektronicznej odpowiadającej strukturze logicznej, wskazując rodzaj ksiąg podatkowych oraz okres, którego dotyczą.

Struktura logiczna postaci elektronicznej ksiąg podatkowych oraz dowodów księgowych, z uwzględnieniem możliwości wytworzenia jej z programów informatycznych używanych

powszechnie przez przedsiębiorców oraz automatycznej analizy danych, jest dostępna w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Zdaniem resortu finansów

Kontrola elektroniczna tylko częściowo spełnia związane z nią oczekiwania. Dotyczy to sytuacji, w których kontrolowany przekazuje dane zapisane w formatach elektronicznych nienadających się do analizy (np. PDF). W związku z tym import i analiza przekazanych plików są pracochłonne i nie mogą być odpowiednio zautomatyzowane, przez co nie mogą być osiągnięte podstawowe korzyści wynikające z kontroli elektronicznej (szybsza, bardziej zautomatyzowana, dokładniejsza, jak również mniej pracochłonna).

W konsekwencji kontrolowany podlega dłuższej, wymagającej większego zaangażowania pracowników kontrolowanego i organu podatkowego tradycyjnej kontroli podatkowej. Sytuacja taka jest niekorzystna dla kontrolowanych i ma negatywny wpływ na dobrowolne wypełnianie obowiązków podatkowych.

Ponadto organ podatkowy, w związku z postępowaniem podatkowym lub kontrolą podatkową, będzie mógł zażądać od kontrahentów podatnika wykonujących działalność gospodarczą przekazania, za pomocą środków komunikacji elektronicznej lub na informatycznym nośniku danych, wyciągu z ksiąg podatkowych i dowodów księgowych zapisanego w postaci elektronicznej odpowiadającej strukturze logicznej, jeżeli kontrahent podatnika prowadzi księgi podatkowe przy użyciu programów komputerowych. Czynności te kontrahent podatnika będzie musiał wykonać na własny koszt.

Sposób przesyłania danych

Minister finansów określi, w drodze rozporządzenia, sposób przesyłania za pomocą środków komunikacji elektronicznej ksiąg podatkowych, części tych ksiąg oraz dowodów księgowych w postaci elektronicznej oraz wymagania techniczne dla informatycznych nośników danych, na których księgi, części tych ksiąg oraz dowody księgowe mogą być zapisane i przekazywane, uwzględniając potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa, wiarygodności i niezaprzeczalności danych zawartych w księgach oraz potrzebę ich ochrony przed nieuprawnionym dostępem.

Księgi podatkowe

Zgodnie z Ordynacją podatkową przez księgi podatkowe rozumie się: księgi rachunkowe, podatkową księgę przychodów i rozchodów, ewidencje oraz rejestry, do których prowadzenia, do celów podatkowych, na podstawie odrębnych przepisów, obowiązani są podatnicy, płatnicy lub inkasenci.

Jak wynika z projektu rozporządzenia, sposób przesyłania danych w postaci jednolitego pliku kontrolnego będzie możliwy poprzez stronę internetową, tj. czyli nie będzie to przekazywanie jak zwykłego załącznika do wiadomości e-mail.

Projekt określa, że księgi mogą być przesyłane za pomocą oprogramowania interfejsowego dostępnego na stronie, której adres jest podany w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie urzędu obsługującego ministra finansów. Księgi przesyłane w ten sposób zostaną opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu. W tym przypadku pojawiły się już wątpliwości, czy zostanie z góry określone ograniczenie rozmiaru dla jednolitego pliku kontrolnego, a gdyby tak było, to czy będzie opcja przesłania pliku w kilku lub kilkunastu załącznikach. Projekt zakłada też, że możliwe jest przekazywanie ksiąg na informatycznych nośnikach danych, które powinny zapewniać możliwość wiernego odczytywania danych w urządzeniach produkowanych przez różnych producentów, właściwych dla danego typu nośnika. Można więc sobie wyobrazić, że nośnikami takimi mogą być płyty CD, karty pamięci, karty flash, pendrive'y.

Informatyczne nośniki danych, na których księgi mogą być zapisane i przekazywane, muszą być: oznakowane w sposób pozwalający na jednoznaczną identyfikację; przystosowane do przenoszenia pomiędzy powszechnie dostępnymi urządzeniami odczytującymi; dostosowane do przechowywania w temperaturze 18–22°C przy wilgotności względnej 40–50%.

Okres przejściowy

Rozwiązanie, które wprowadza obowiązek przesyłania danych w postaci jednolitego pliku kontrolnego, zacznie obowiązywać 1 lipca 2016 r. Nie jest to jednak obligatoryjne. W ustawie z 10 września 2015 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw zawarto przepisy, które określają okres przejściowy dla małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Na podstawie art. 29 tej ustawy w okresie od 1 lipca 2016 r. do 30 czerwca 2018 r. przedsiębiorcy ci mogą przekazywać dane w postaci elektronicznej odpowiadającej strukturze logicznej jednolitego pliku kontrolnego. Oznacza to, że bezwzględny nakaz zacznie obowiązywać dopiero od 1 lipca 2018 r., czyli 2 lata od wejścia w życie nowych przepisów.

§ Podstawa prawna:

- art. 1 pkt 130 i pkt 151, art. 29 ustawy z 10 września 2015 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 1649),
- art. 193a, art. 274c § 1 pkt 2 i § 1b ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r. poz. 613 ze zm.).

Bogdan Świąder
doradca podatkowy

Problem 1. Jakie stanowisko w kwestii obowiązku tworzenia i przesyłania jednolitych plików kontrolnych prezentuje Ministerstwo Finansów?

Wiceminister finansów w odpowiedzi z 23 marca 2016 r. na interpelację nr 1403 w sprawie obowiązku tworzenia i przesyłania do organów podatkowych jednolitych plików kontrolnych uznał, że także mikroprzedsiębiorcy mają prawo przekazywania w okresie przejściowym ksiąg i dokumentów formie elektronicznej na zasadzie fakultatywności.

Przypomniał, że w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej są zawarte trzy odrębne definicje mikroprzedsiębiorcy, małego przedsiębiorcy i średniego przedsiębiorcy. O przynależności przedsiębiorcy do określonej grupy decydują dwa kryteria:

- 1) górna granica liczby pracowników zatrudnionych przez przedsiębiorcę oraz
- 2) wymóg maksymalnego rocznego obrotu netto oraz maksymalnej sumy aktywów bilansu (sformułowane alternatywnie).

Definicje te zostały skonstruowane w taki sposób, że każdy mikroprzedsiębiorca spełnia kryteria uznania go za małego lub średniego przedsiębiorcę, a każdy mały przedsiębiorca spełnia przesłanki uznania go za średniego przedsiębiorcę.

Minister stwierdził, że wskazanie w przepisie przejściowym nowelizacji Ordynacji podatkowej tylko na małych i średnich przedsiębiorców (z pominięciem mikroprzedsiębiorców) nie miało na celu zobowiązania mikroprzedsiębiorców do przekazywania ksiąg i dowodów w formie elektronicznych raportów w okresie przejściowym (2 lata). Mikroprzedsiębiorca nie może być w gorszej sytuacji niż mały i średni przedsiębiorca. Skoro uprawnienie do fakultatywnego przekazywania w okresie przejściowym (2 lata) ksiąg i dowodów w formie elektronicznych raportów przyznaje się małemu i średniemu przedsiębiorcy, to tym bardziej przysługuje ono mikroprzedsiębiorcy. W związku z tym przekazywanie przez mikroprzedsiębiorców w okresie przejściowym ksiąg i dokumentów w tej formie będzie odbywało się na zasadzie fakultatywności.

Problem 2. Czy nowe przepisy dotyczą podmiotów zagranicznych?

Problem stanowią spółki zagraniczne, które są zarejestrowane w Polsce do celów VAT. W stosunku do nich należy zastanowić się, czy spełniają warunki z Ordynacji podatkowej, tj. czy mają obrót roczny powyżej 50 mln euro, sumę aktywów ponad 43 mln euro lub zatrudnienie powyżej 250 pracowników. Czy liczy się tylko działalność w Polsce, czy także prowadzona za granicą? Przyjmując, że dotyczy to też innej działalności, to przedsiębiorcy zagraniczni, nawet przy wystawieniu lub odebraniu w Polsce tylko jednej faktury (np. gdy istnieje obowiązek zarejestrowania się u nas do celów VAT) mają obowiązek przesyłania jednolitego pliku kontrolnego. Jeśli przepisy o JPK obejmą inwestorów zagranicznych, może się zdarzyć,

że aby uniknąć tego obowiązku, zdecydują się oni na zakładanie w Polsce np. spółek osobowych, które zamiast inwestora zagranicznego będą zobowiązane do przestrzegania przepisów o JPK.

Przyjmując pogląd przeciwny, tj. że przy podmiotach zagranicznych należy uwzględniać jedynie skalę ich działalności w Polsce, nie będą brane pod uwagę: dane finansowe dla tego podmiotu jako całości oraz liczba pracowników zatrudnionych w innych krajach. Nie będzie też warunku dotyczącego sumy aktywów bilansu ponad 43 mln euro. Nie będzie on stosowany do przedsiębiorców, którzy nie mają w Polsce oddziału, ale zarejestrowali się w naszym kraju do celów VAT.

Jednak organy podatkowe przychylają się do pierwszego stanowiska, stwierdzając, że JPK dotyczy również podmiotów niemających w Polsce stałego miejsca prowadzenia działalności, a zarejestrowanych w Polsce jako podatnicy VAT. Ani przepisy art. 193a oraz 274c Ordynacji podatkowej według stanu prawnego od 1 lipca 2016 r., ani normy zawarte w ustawie o podatku od towarów i usług nie zawierają żadnych przesłanek do przyjęcia wniosku, aby JPK miał dotyczyć tylko podmiotów posiadających w kraju siedzibę lub stałe miejsce prowadzenia działalności. Wskazują dodatkowo, że z wykonywaniem na terytorium kraju czynności podlegających opodatkowaniu VAT, z tytułu których podatnik zobowiązany jest do rozliczenia podatku należnego, bezpośrednio wiąże się obowiązek prowadzenia ewidencji zgodnie z art. 109 ust. 3 ustawy o VAT.

Problem 3. Jakie testy będą wykonane na danych z JPK?

Będą to testy weryfikujące spójność, dokładność i kompletność ksiąg i deklaracji podatkowych. Podstawowymi testami będą testy weryfikujące wymogi formalne dla ksiąg, takie jak kolejna numeracja, luki i duplikaty zapisów. Właściwą grupę testów będą stanowić testy rzeczowe, np. weryfikacja związku przychodów z kosztami ich uzyskania, ciągłości stosowania zasad rachunkowości (np. zasad wyceny aktywów metodą FIFO, LIFO), prawidłowości stosowania stawek podatku od towarów i usług itp.

Problem 4. Jak przygotować się do kontroli zgodne z przepisami o JPK?

Przedsiębiorcy, którzy korzystają z programów pochodzących od różnych producentów lub mają wprowadzone niestandardowe rozwiązania, powinni dokonać audytu systemów finansowo-księgowych, magazynowych i sprzedażowych pod kątem zgodności ze strukturami raportowymi JPK. Należy też przyporządkować poszczególne struktury do konkretnych elementów firmowych systemów IT oraz zaktualizować oprogramowanie do wersji umożliwiających generowanie danych według nowych standardów. Na koniec sprawdza się poprawność po kątem spójności i zgodności wygenerowanych danych z wymaganymi strukturami. Należy też

pamiętać o przeszkoleniu pracowników, którzy obsługują te programy, aby byli zdolni wygenerować odpowiednie dane na żądanie urzędników skarbowych.

W większości podmiotów wystarczy dokonać aktualizacji systemu. Jednak firmy, które nie posiadają odpowiednich programów, będą musiały ponieść dodatkowy koszt zakupu oprogramowania (licencji oraz wdrożenia).

Problem 5. Czy wykazywać dane z kont pomocniczych?

Konta ksiąg pomocniczych uszczegóławiają zapisy na kontach księgi głównej. Dlatego w raportach JPK dla potrzeb kontroli konieczne będą zarówno informacje pochodzące z kont księgi głównej, jak i kont ksiąg pomocniczych. Nie oznacza to jednak konieczności wprowadzenia zmian w organizacji rachunkowości czy integracji modułów działających odrębnie w jednostkach z dniem 1 lipca 2016 r. Jeśli realizacja celu kontroli będzie wymagała danych szczegółowych niedostępnych na poziomie księgi głównej, sprawdzenie to początkowo będzie odbywało się poza strukturą JPK. Zakłada się stopniowe dostosowanie organizacji rachunkowości w jednostkach do potrzeb raportowania wg struktur JPK zapewniającego realizację celu kontroli.

Projekt z 14 marca 2016 r.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA FINANSÓW
z dnia 2016 r.**

**w sprawie sposobu przesyłania za pomocą środków komunikacji elektronicznej ksiąg
oraz wymagań technicznych dla informatycznych nośników danych, na których księgi
mogą być zapisane i przekazywane**

Na podstawie art. 193a § 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2015 r. poz. 613, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) sposób przesyłania za pomocą środków komunikacji elektronicznej ksiąg podatkowych, części tych ksiąg oraz dowodów księgowych w postaci elektronicznej, zwanych dalej „księgami”;
- 2) wymagania techniczne dla informatycznych nośników danych, na których księgi mogą być zapisane i przekazywane.

§ 2.1. Księgi mogą być przesyłane za pomocą oprogramowania interfejsowego dostępnego na stronie, której adres jest podany w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

2. Księgi przesyłane w sposób, o którym mowa w ust. 1, są opatrzone bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu w rozumieniu ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz.U. z 2013 r. poz. 262, z 2014 r. poz. 1662 oraz 2015 r. poz. 1893).

3. Sposób opatrywania ksiąg bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu określa załącznik do rozporządzenia.

4. Struktura logiczna urzędowego poświadczenia odbioru ksiąg jest udostępniona w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

5. Urzędowe poświadczenie odbioru wydane przez elektroniczną skrzynkę podawczą systemu teleinformatycznego administracji podatkowej, po przeprowadzeniu prawidłowej weryfikacji

struktury logicznej, poprawności danych, autentyczności ksiąg oraz umocowania do podpisywania tych ksiąg:

- 1) zapewnia integralność przekazanych ksiąg zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. z 2014 r. poz. 1114);
- 2) stanowi dowód i potwierdza termin przekazania ksiąg.

§ 3.1. Informatyczne nośniki danych, na których księgi mogą być zapisane i przekazywane, powinny być:

- 1) oznakowane w sposób pozwalający na jednoznaczną identyfikację;
- 2) przystosowane do przenoszenia pomiędzy powszechnie dostępnymi urządzeniami odczytującymi;
- 3) dostosowane do przechowywania w temperaturze 18–22°C przy wilgotności względnej 40–50%.

2. Informatyczne nośniki danych, o których mowa w ust. 1, powinny zapewniać możliwość wiernego odczytywania danych w urządzeniach produkowanych przez różnych producentów, właściwych dla danego typu nośnika.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2016 r.

Załącznik do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2016 r.

Sposób opatrywania ksiąg bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu

Przyjmuje się następujące zasady opatrywania bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu ksiąg:

- 1) księgi opatruje się podpisem elektronicznym z wykorzystaniem jednego z formatów określonych przez: a) specyfikację techniczną ETSI TS 101 903 XML Advanced Electronic Signatures (XAdES Basic Electronic Signature, w skrócie XAdES-BES) wydaną przez European Telecommunications Standards Institute, w którym do przygotowania formy kanonicznej księgi wykorzystano standardową metodę wyspecyfikowaną w standardzie XMLDSIG oraz treść podpisywanej księgi została umieszczona w elemencie ds:Object, b) dokument PKCS#7 Cryptographic Message Syntax Standard wydany przez RSA Security;

- 2) algorytmem bezpiecznego podpisu elektronicznego jest Sha-1WithRSAEncryption, którego specyfikacja techniczna jest jednoznacznie określona poprzez następujący identyfikator obiektu: identyfikator iso(1) member-body(2) US(840) rsadsi(113549) pkcs(1) 1 5;
- 3) algorytmem szyfrowania jest RSA, którego specyfikacja techniczna jest jednoznacznie określona poprzez następujący identyfikator obiektu: identyfikator joint-iso-ccitt(2) ds(5) module(1) algorithm(8) encryptionAlgorithm(1) 1;
- 4) funkcją skrótu jest SHA-1, którego specyfikacja techniczna jest jednoznacznie określona poprzez następujący identyfikator obiektu: identyfikator iso(1) identifiedOrganization(3) oIW(14) oIWSecSig(3) oIWSecAlgorithm(2) 26;
- 5) kwalifikowany certyfikat zawiera w polu identyfikatora podmiotu „subject” przynajmniej następujące atrybuty: nazwa kraju, nazwisko, imię(imiona) lub pseudonim, numer seryjny;
- 6) wykorzystany zostanie certyfikat kwalifikowany;
- 7) formaty, o których mowa w pkt 1, zawierają w szczególności:
 - a) dla pkt 1 lit. a parametry identyfikujące jednoznacznie certyfikat kwalifikowany podmiotu podpisującego (tj. nazwa wystawcy certyfikatu i jego numer seryjny oraz wartość skrótu SHA-1 z certyfikatu), który musi zostać użyty podczas weryfikacji podpisu, są umieszczone w atrybucie podpisanym, którego specyfikacja techniczna jest określona poprzez następujący znacznik: SigningCertificate oraz treść kwalifikowanego certyfikatu X.509 jest umieszczona w elemencie ds:X509Data, zawartym w elemencie KeyInfo,
 - b) dla pkt 1 lit. b jako podpisany atrybut, „certyfikat podpisującego”, na który składa się treść kwalifikowanego certyfikatu X.509, służącego do weryfikacji bezpiecznego podpisu elektronicznego osoby przekazującej księgę.

AKTUALNOŚCI KSIĘGOWE

NOWOŚĆ NA POLSKIM RYNKU

Unikalna forma i jakość
prezentowanych porad!

Publikacja pełna jest przejrzystych instrukcji, przykładów i praktycznych porad. Dzięki temu wszystkie wskazówki do wykonywania swojej pracy dostajesz widoczne jak na dłoni, proste i gotowe do zastosowania w praktyce.

Każde zagadnienie jest omawiane na przykładzie – przekonaj się, że nawet najbardziej skomplikowane przepisy mogą być proste w zastosowaniu!

ZAMÓW ZA DARMO NA PRÓBĘ PUBLIKACJĘ „AKTUALNOŚCI KSIĘGOWE”

W KAŻDYM NUMERZE:

- Kompleksowe omówienie zagadnień krok po kroku
- Porady ekspertów-praktyków, zaprezentowane na przykładach
- Komentarze ekspertów do orzecznictwa i interpretacji organów podatkowych
- Przykłady księgowania
- Informacje o zmianach w przepisach
- Wyjaśnienia zagadnień, które budzą wątpliwości w praktyce.

**ABY OTRZYMAĆ NAJNOWSZY NUMER PUBLIKACJI
„AKTUALNOŚCI KSIĘGOWE” KLIKNIJ I WYPEŁNIJ
FORMULARZ NA DOLE STRONY**

Więcej ebooków
o tematyce finansowo-księgowej:
www.fabrykawiedzy.com

2DK0008

ISBN 978-83-269-5052-0